

AZ AKADÁLYZABÁLÓ

BÍRÓ SZABOLCS
ÉS
SZÉNÉGETŐ RICHÁRD
MARATONI BESZÉLGETÉSE

AZ AKADÁLYZABÁLÓ

Bíró Szabolcs és Szénégető Richárd maratoni beszélgetése

Copyright © Bíró Szabolcs, Szénégető Richárd, 2020

ISBN 978-80-89649-24-2

Ingyenes kiadvány, pénzért forgalmazni szigorúan tilos!

Borzasztó szerencsés embernek érzem magam, hogy a jelenlegi irodalmi közegeből több kedvenc írómmal is már-már baráti nexust ápolok. Az egyik ilyen barátom Bíró Szabolcs, akinél kevés szimpatikusabb és maximalistább embert ismerek. Ő számomra több szempontból is példaértékű, ezért is gondoltam úgy, hogy itt lenne az ideje készíteni vele egy interjút. Sokszor beszélgettünk róla, hogy majd egyszer, majd valamikor, majd valaminek az apropóján, de aztán egy nap úgy döntöttünk, hogy na, akkor ma elkezdjük. Nagyon sokáig, több mint negyed évig készült a beszélgetés, és nagyon hosszú is lett, viszont annyira olvastatta magát, amikor szerkesztettem, hogy úgy döntöttem: nem húzom meg, nem szedem ketté, megkapjátok egyben ezt a már-már epikusnak mondható beszélgetést.

- Miért fogtál bele annak idején az első regényedbe? Mi vitt arra, hogy író legyél?

- Gyerekek voltunk még, az öcsém lehetett hatéves, én nyolc, amikor az unokatestvérünkkel rendre az volt a közös szórakozásunk, hogy képregényeket készítettünk. Nem tudom, mi okból, de náluk mindig rengeteg nyomdapapír volt: fejenként fogtunk tízet, összekapcsoltuk őket, és indulhatott a móka. Egy alkalommal én valamiért kicsit több papírt fogtam, kettéhajtottam, a széle helyett középen kapcsoltam össze, és eldöntöttem, hogy akkor ebből regény lesz. Rajzoltam neki borítót, ráírtam, hogy *Az indiánok és Bölényszarv, a törzsfőnök*, majd nekiálltam megírni. Aztán odaadtam édesanyámnak Mikulás-napra. Ez volt az első regényem, és ezt követte egy csomó befejezetlen, amiket már keményítáblás, vonalas füzetekbe írtam: egy vadnyugati témájúra emlékszem, amiből úgy három fejezet készülhetett el, majd jóval később egy fantasyre, amin nagyon sokáig dolgoztam (persze *A Gyűrűk*

Ura hatására, így aztán készült mellé térkép, szótár, sőt bestiárium), és aminek prózai módon az vetett véget, hogy betelt a füzet. Ezután tértem rá a gépelésre: írógéppel is megírtam egy teljes naplóregényt, majd számítógéppel különféle kalózhistóriákat, meg egy rakás borzalmas kamaszverset. Mindez teljesen természetes volt nekem, ezt szerettem csinálni, szívesen foglalkoztam vele, miközben eszembe sem jutott, hogy az írás valódi hivatás is lehet. Tizenöt évesen tudatosult bennem először, hogy ezt nem csak hobbiként lehet végezni, és tizenhat évesen már azzal a szilárd elhatározással mentem gimnáziumba, hogy író leszek. Nem volt B-tervem, ehhez ragaszkodtam az elejétől fogva, habár szerintem a legtöbben akkor még nem nagyon hitték el, hogy végig is viszem az akaratomat. Tizenkilenc évesen jelent meg az első könyvem, és mire leérettségiztem, már kétkötetes szerzőnek mondhattam magam. Azóta folyamatosan jelen vagyok a könyvpiacra, habár szerencsére egészen más minőségben, mint akkoriban.

- Volt néhány szárnypróbálgatásod Francis W. Scott álnéven. Honnan jött ez az alias, és végül miért hagytad el?

- Hat könyvet adtam ki Francis W. Scott néven, és eleinte véresem komolyan gondoltam, hogy ez így teljesen rendben lesz. Amikor kamaszként eldöntöttem, hogy író akarok lenni, főleg Leslie L. Lawrence-regényeket és különféle amerikai krimiket, thrillereket olvastam, plusz ott voltak azok az amatőr vagy félamatőr írókörök, amelyekben megfordultam, és amelyeknek csupa angolszász álnevű tollforgató alkotta a tagságát. Tulajdonképpen fel sem merült bennem, hogy magyar nyelvű szórakoztatóirodalmat, krimi, ilyesmit saját, polgári néven is lehetne publikálni: mindenki álnéven nyomta, és kőbe vésett szabálynak hittük, hogy csakis így tudunk érvényesülni. Ez azonban már rég nem volt igaz, bőven elmúltak a

kilencvenes évek, csak erre akkor még sokan nem jöttek rá. Akkoriban rengeteg könyvrecenziót írtam. Havi három-négy könyvet olvastam az Agave kiadótól, akik akkoriban futottak fel, és nagyon erősen hangoztatták, hogy a magyar lektűrírók merjenek végre változtatni, írjanak magyar néven, olyan témákról, olyan helyszínekről és olyan problémákról, amiket ismernek. Ehhez párosult nagyon erős hatásként Umberto Eco *A rózsza neve* című regénye, ami nagyjából mindent megváltoztatott, amit addig az írásról, az olvasásról, a kultúráról gondoltam. A mérleg nyelvét legvégül a feleségem billentette el, akit akkoriban ismertem meg, és aki kerekén kijelentette, nem bírja végigolvasni az álneves ponyvaregényeimet. Ő sokkal inkább klasszikus beállítottságú, mint én, engem pedig hajtott a vágy, hogy megmutassam, olyasmit is tudok írni, amire elégedetten bólint. Ez a néhány erős hatás összpontosult, aminek az lett a vége, hogy 2010 első napjától kezdve kizárólag Bíró Szabolcs néven publikálok, és egészen más műfajban, más stílusban, más minőségben írok, mint azelőtt. Persze innen még nagyon hosszú út vezetett odáig, ahol most vagyok, de azt hiszem, a lehető legjobbkor ástam el az álneves korszakomat, és indítottam újra az írói pályámat.

- Kik voltak a korai időszakban a példaképeid, és kik most? Kiket olvastál, olvasol szívesen?

- Könyvek között nőttek fel, a mi családukban az irodalom, az olvasás mindig fontos volt, valamiért mégsem emlékszem rá, hogy kamaszkorom előtt lett volna igazi idolom. A próza, a regények iránt is hirtelen, szinte egyik napról a másikra kezdtem igazán rajongani, valamikor tizennégy-tizenöt évesen. Az egyik osztálytársnőm, akibe titokban fülig szerelmes voltam, kölcsönadta nekem Leslie L. Lawrence *Siva utolsó tánca* című regényét, ami akkor annyira elvarázsolt, hogy rövid

időn belül hihetetlenül elkötelezett LLL-rajongó lettem. Több mint ötven regényét olvastam el Laci bácsinak, tanulmányoztam az életét, informatikaórán belőle készítettem prezentációt, interjúztam is vele, utazótáskában vittem a könyveket a dedikálására, ahol mindenkit magam elé engedtem, hogy utolsóként ne kelljen sietnem, többet tudjak vele beszélgetni... Sőt, volt egy dédelgetett álmom, miszerint egy nagy riportregényben megírom az életét, a keleti kalandjait. Egészen biztos vagyok benne, hogy az élénk párbeszédet és a pergő cselekményvezetést tőle tanultam meg, amiért – és a buzdító, inspiráló leveleiért – örökké hálás leszek neki. Egy baj volt ezzel az egészszel: hogy egy idő után bármit is írtam, annak olyan íze lett, mintha ő írta volna. Amikor erre rájöttem, gyorsan bevezettem magamnak egy szabályt, és reméltem, hogy ez jót tesz majd az írói fejlődésemnek: a szabály lényege az volt, hogy ezentúl tilos zsinórban kettőnél többet olvasnom ugyanattól a szerzőtől, és hogy a lehető legszélesebb műfaji palettából kell válogatnom. Varázslatos korszak köszöntött rám: megismertem Philip K. Dick, Lawrence Block, Dennis Lehane, Caleb Carr, Steven Saylor, Neil Gaiman, majd később Umberto Eco, Robert Merle, Carlos Ruiz Zafón könyveit. Ken Keseytől a *Száll a kakukk fészkére*, George Orwelltől az *Állatfarm*, Cormac McCarthytól *Az út* vagy William Goldingtól *A Legyek Ura* ott van életem legmeghatározóbb regényei között. De ott van Gárdonyitól az *Egri csillagok* és Tolkientől *A Gyűrűk Ura* is, meg persze Mario Puzótól *A Keresztapa*. Példaképem a szó legszigorúbban vett értelmében nincs, inkább úgy mondanám, tisztelettel adózom bizonyos alkotók felé, akik inspirálnak, vagy akik valami fontosat adtak hozzá ahhoz, aki ma vagyok. A dolgozószobám falán van egy A/3-as méretű képkeret, benne kilenc író egyforma méretű, fekete-fehér fotójával. Ez a kilenc a következő: Gárdonyi Géza, Umberto Eco, John Ronald Reuel Tolkien, Lőrincz L. László, Benyák Zoltán, Robert Merle, Bán

Mór, Fonyódi Tibor és Szélesi Sándor. De külön képerketet érdemelne Stephen King is, akit csak pár éve fedeztem fel magamnak, és nem is gondoltam volna, hogy ekkora hatással lesz rám. Még egy fontos nevet mondok: Faludy György. Rémesen későn kezdtem verseket olvasni, és nem is értek a lírához, de akkor is, nálam ő a költőfejedelem, a császár, a megismételhetetlen.

- Minek hatására fedezted fel Kinget? Érdekel, hogy bukkantál rá, mert szinte minden ilyen egy jó sztorival kezdődik. Sosem az van, hogy bementem a boltba és levettem a polcról... Miket olvastál eddig tőle? Melyik volt a kedvenc ezekből, és miért?

- Jó, az előbb egy picit hazudtam, mert a *Carrie* című regényét még gimnazistaként olvastam, mégpedig úgy, hogy este elkezdtem, aztán nem bírtam letenni, és napfelkeltéig végeztem vele. Iszonyatosan tetszett, de aztán akkoriban mégsem próbálkoztam több Kinggel, magam sem tudom, miért. Később viszont évekig hallgattam Benyák Zoli kollégától, hogy King így, King úgy, mire végül – ettől egyébként teljesen függetlenül – 2015 karácsonyán a feleségem váratlanul meglepett az *Aki kapja, marja* című regénnyel. Mivel ez is hihetetlenül tetszett, folytattam *Az átkozott úttal*, ezután pedig végre hajlottam Benyák Zoli szavára, és jöhetett egy igazi King-klasszikus, az *Az. Életre szóló* élményt adott. Azóta megvolt *A ragyogás*, az *Álom doktor*, az *Újjászületés*, a *Kedvencek temetője* és *Az írásról*. Még gyűjtöm a bátorságot, hogy belekezdjek a következő ezerkétszáz oldalas monstrumba, a *Végítéletbe*, de nemsokára az is meglesz. Eddig egyértelműen a furcsa című *Az a nagy kedvencem*, de persze sok vár még felfedezésre...

- Az Ő megítélése elég érdekes, mert vannak páran, akik rendre ponyvázzák, viszont néhány keményvonalas fan, mint jómagam is, a külföldi szépirodalomhoz soroljuk... Szerinted melyik fiókban van a helye?

- Nekem eleve mániám, hogy ne legyünk már ekkora álszent sznobok, hiszen ha valami nem tényirodalom, akkor szépirodalom, és fordítva. Nagyon utálok a magyar irodalmi életben, hogy ha valami nem tetszik, nem üt meg nálunk egy mércét, silányabbnak ítéljük, akkor rögtön, önkényesen kizárjuk köreinkből, mondván: ez és ez nem szépirodalom, csak ponyva. Aha, persze. Jelentem, a ponyvaregény is szépirodalmi termék, akkor is, ha nem örülünk neki. Ez olyan, mint amikor valaki nem szereti a heavy metalt, és kijelenti, hogy az nem is zene. Akkor mégis mi lenne, festészet? De persze értem a kérdésetet, és azért a legnagyobb tiszteletem ellenére is azt mondom, King kicsit mindkét fiókban benne van. Kvalitásait tekintve igazi, keményvonalas szépíró, ez szerintem vitán felül álló tény, de azért – egy kedves barátomat idézve – ő is tud bikicsunájt írni. Tökéletes példa erre az *Újjászületés*, aminek egyes jeleneteit talán sosem fogom elfelejteni, annyira csontvelőig hatolóan erősek, de a végén mégis képes át-áthajlani gagyiba. Vagy ott a *Tűzgyújtó* című regénye, amit én még ugyan nem olvastam, de Benyák Zoli kolléga nemrég úgy nyilatkozott róla, hogy olyan, mintha King megírta volna a *Carrie*-t lebutítva is, azoknak, akik nem igénylik a mélységet, csak az akciót.

- Ha a kilenc íróat nézzük, akit a képkeretbe tettél, 6:3-ra nyertek a magyarok, mint annak idején az Aranycsapat. Szerinted ennyire jól áll a hazai irodalom a külföldivel szemben? Miért éppen ők? Hogy ismerkedtél meg velük?

- Szerintem a hazai irodalom remekül áll, talán jobban, mint az ezredforduló óta valaha. Sokkal, de sokkal több magyar író is elért volna abban a keretben, sőt elfoglalhatnák az egész falamat, de itt most egy abszolút személyes válogatásról van szó.

Lőrincz L. Lászlót már kiveséztük, az ő helye egyértelmű ebben a keretben.

Benyák Zoltánt tizenkilenc éves gimnazistaként olvastam először, az első két könyvével a rajongójává tett, egy istenadta tehetségnek tartom őt, akivel azóta – a köztünk lévő tizenkét év korkülönbség ellenére – országos cimborák lettünk, többször is együtt léptünk fel, együtt turnéztunk, sőt hét évvel ezelőtt *A háború gyermeke* című kisregényét én magam adtam ki. A kéziratának egyébként máig az első szerkesztője vagyok, kegyetlenül bánok velük, és imádom Zoli minden gondolatát, a hátborzongatóan különleges hangulatait, a kiszámíthatatlan történeteit.

Bán Mór a *Hunyadival* tett olyan rajongóvá, amilyen utoljára tizenéves koromban voltam, de talán még akkor se tudtam ennyire rajongani valamiért. Emlékszem, amikor először találkoztunk, úgy meg voltam illetődve, hogy azt se tudtam, mit mondjak. Bárhogy is nézzük, a *Hunyadi*-sorozat indította el a magyar történelmi regény, mint olyan, legújabb hullámát: kaput nyitott neki, mérföldkő lett a magyar irodalomban (gondolom, a sznobok ennek se feltétlenül örülnek, de hát ők így jártak). Azóta Jánossal (ez Bán Mór valódi neve) már jó pár átsörözött, átpálkázott éjszakát tudhatunk magunk mögött, jó barátok lettünk, ami óriási megtiszteltetés számomra.

Fonyódi Tiborral másodpercre pontosan ugyanakkor találkoztam először, mint Bán Mórral: együtt érkeztek az általam szervezett *HistoryCon 2012* című írótalálkozóra, szóval képzelheted, mennyire lefagytam, amikor megláttam ezt a két embert egyszerre belépni a helyszínre. Fonyódi elképesztő figura, és zseniálisan tud írni: amikor az *Isten ostorai*, majd *A*

háború művészete című regényeit olvastam, végig az volt az érzésem, hogy ilyen az, amikor valaki szépen ír, a szó legnemesebb értelmében. Fonyódi mondatai egyszerűen szépek. Ha meg sci-fit (vagy space fantasyt, space operát?) ír, akkor teljesen meg tud örülni: ha olvasod az *Ópiumkeringőt*, ott például már az első ötven oldalon annyi csavart épít bele a sztoriba, mintha tíz hollywoodi producert zártak volna be egy szobába, ahonnan csak akkor jöhetnek ki, ha baromi gyorsan bedobják a legvadabb ötleteiket. Egyébként nagyon kevesen tudják, hogy az *Anjouk*-sorozat milyen sokat köszönhet Fonyódinak. Én ugyanis meglehetősen sokáig menekültem a feladat elől, és amikor 2014-ben elhatároztam, hogy elkezdem írni a sorozatot, egyszerűen leblokkoltam. Halmoztam az információkat a korról, volt egy rakás ötletem, de képtelen voltam akár egyetlen épkezláb mondatot is leírni. Ez egy hónapokig tartó állapot volt, ami egyre rosszabbá vált, én meg közben egyre búskomorabbá és elviselhetetlenebbé. Közben megszerveztam a *II. Dunaszerdahelyi Kastélyfesztivált*, ahol Fonyódival nagyjából hajnali háromig-négyig folytattunk magánbeszélgetést. Ő meghallgatta a kínlódásomat, nagyon jó tanácsokkal szolgált, és végül ennyit mondott: *Holnap hazamész, kialszod magad, aztán szépen leülsz, és elkezded megírni a regényt. (Bázzeg.)* És így is lett: hazamentem, kialudtam magam, és elkezdtem írni a *Liliom és vért*. Hét hónapra rá megjelent, és Fonyódi Tiborral azóta is remek a kapcsolatunk.

Eddig felsoroltam neked öt író, és egyben öt teljesen más lelkületű, stílusú, típusú embert. Szélesi Sándor meg a hatodik, és egyikükre se hasonlít. Egyszer azt írtam róla valahol, hogy ő a kortárs magyar szórakoztató irodalom George Bergere: egy igazi zsánerhippi, aki látszólag minden megerőltetés nélkül száll egyik műfajról a másikra, ahogy éppen neki tetszik. Ez még talán nem is lenne akkora kunszt, de Szélesi képes rá, hogy bármelyik általa választott műfajban erőset alkosson.

Leteszi a névjegyét, és továbbáll. Mindig képes meglepni. Imádom azt az embert. Műfajtól függetlenül jelenleg talán ő szólal meg a számomra legszimpatikusabb hangon. Fogalmam sincs, hogy csinálja, egyszerűen olyan, mintha külön nekem írna. Mellesleg vele is végig lehet dumálni egy teljes napot és éjszakát, főleg, ha van kéznél pár palack bor. Kell ennél több, hogy megindokoljam, miért mosolyog rám folyamatosan a dolgozószobám faláról?

- Nyilván nem szükséges további indoklás! Arra viszont kíváncsi lennék, hogy milyen szisztéma szerint kezdett el egy felvidéki kissrác megismerkedni a mostani magyar írókkal. Szándékosan nem koptatom tovább a *kortárs irodalom* kifejezést... Meg úgy egyáltalán, miért kezdte el magyar történelmi regényeket olvasni? Azt értem ugyanis, hogy családilag fontos volt az olvasás, de ez a műfaj akkoriban sajnos nem éppen élte virágkorát...

- Nem voltam éppen kissrác, akkoriban már javában bontogattam a szárnyaim, hogy ilyen zseniális közhellyel éljek. Azok közül, akiket máig aktívan követek és olvasok, Benyák Zoltán volt az első, akivel megismerkedtem. Utolsó éves gimnazista voltam, amikor elolvastam az első két regényét, és azonnal megfogott Zoli különleges látásmódja. Elkezdtünk e-mailezni (a könyveit eleve sajtópéldányként kaptam tőle), és szép lassan, pár év alatt barátok lettünk. Az első történelmiregény-író, akinek a könyvei helyet kaptak a polcomon, Benkő László volt. Annyira szokatlan érzés volt megpillantani a *Honfoglalás*-trilógiáját egy színes, bestsellerekkel teli katalógusban – ahol akkoriban még semmi hasonlót nem lehetett felfedezni –, hogy muszáj volt lecsapnom rá, holott az íróról soha korábban nem hallottam. Bán Mór *Hunyadi*-sorozatával egészen rendhagyó módon ismerkedtem meg. Akkoriban még nem volt olyan könnyen hajtható, szuper

kerekesszékem, mint most, egy jóval ormótlanabb darabbal járkáltam, és többször is előfordult, hogy miközben toltam-szenvedtem magam előre egy-egy könyvesboltban, egy kupac *Hunyadi* váratlanul az utamat állta. Szépen ki kellett kerülnöm, hogy tovább tudjak haladni, és miután ez az eset háromszor-négyszer megtörtént velem, az ötödik alkalommal arra gondoltam, hogy basszus, ez nem lehet véletlen. Leemeltem hát a kupacról az első részt, és szerelem volt első olvasásra. Fonyódi Tiborral szintén ilyen sorsszerűen ismerkedtem meg: az *Isten ostorai* című regényét többször is nézegettem a könyvesboltban, de valamiért mindig otthagytam. Végül az egyik barátomtól megkaptam karácsonyra, és nem sokkal később – egy teljesen más ügy miatt – Fonyódival elkezdtünk üzeneteket váltani a Facebookon. Ahhoz, hogy elinduljon a lavina, már ennyi is elég volt: mindenki mással jellemzően a szakmának köszönhetően ismerkedtem meg, hol írói, hol rendezvény szervezői minőségemben. Ha az ember aktívan jelen van a könyvpiacon, előbb-utóbb rengeteg kortársával ismerkedik meg. Ahhoz, hogy ne így legyen, egy barlangban kéne élni, vagy álnéven, teljes inkognitóban dolgozni.

- Azért javíts ki, ha tévedek, de szerintem te például eleve közösségi ember vagy, ráadásul a közösségi médiát is remekül használod, így nem csoda, ha ennyi mindenkivel sikerült jó kapcsolatot kialakítani. Mikor kezdted el ennyire tudatosan használni az oldalad?

- Világéletemben közösségi ember voltam, már egészen kiskoromtól kezdve (más kérdés, hogy amilyen nyíltan álltam az emberekhez, annál durvább volt az első felismerés, miszerint a velem szembejövő idegen akár aljas, gonosz is lehet). Az internetes kommunikációt azonnal, már az első könyvem megjelenésekor nagyon komolyan vettem: amikor megjelent a *Naplemente*, már volt egy pofás Francis W. Scott-

honlapom, mellé pedig blogom, amit heti szinten frissítettem, folyamatosan hírt adva az olvasóimnak a munkámról, az ötleteimről, az elért eredményeimről. Mire egyáltalán regisztráltam a Facebookon, már két éve aktívan kommunikáltam az online térben. Jelenleg nyilván az írói Facebook-oldalam a leglátogatottabb felületem, de ugyanilyen fontosnak tartom a honlapomat is (www.biroszabolcs.eu), amit nagyon precízen kezelek: a legfontosabb információk mindig naprakészen megjelennek ott is, sőt az ott található eseménynaptár talán még naprakészebb is, mint bármelyik másik felületem. Ezekon kívül ott a Twitter, plusz egy külön oldal az Anjouk-sorozatnak (www.anjouk.hu), és persze a blogom, a *Székirodalmi Akadályzabáló*, amire a többihez képest elég rapszodikusán kerülnek fel a dolgok, de azt is igyekszem alaposan kezelni. Jóformán már csak Instagram-fiókom nincs.

- Úgy vélem, hogy van némi fogalmi dugó veled és a székirodalommal kapcsolatban. Itt és most, egyszer és mindenkorra, tegyük már tisztába, hogy ez micsoda, és hogyan is kell érteni!

- Nem titok, hogy egy mozgásszervi betegség miatt kamaszkorom óta kerekesszékekben élek, amit azonban mindig kellő fekete humorral és maró önjóniával kezeltem. Amikor 2008-ban életemben először kaptam honoráriumot az egyik regényemért, elmentünk szórakozni a barátaimmal: vacsoráztuk, élőzenét hallgattunk, és elfogyott egy-két üveg whisky is. Mondhatni, már nem voltunk szomjasak, amikor valaki megkérdezte, hogy milyen műfajban írok. Én erre hosszas fejtegetésbe kezdtem, hogy bár az addig megjelent regényeim krimik, mégsem vagyok krimiíró, mert vagy féltucat másik műfajban ki akartam még magam próbálni, és akkoriban attól féltem legjobban, hogy beskatulyáznak. Így hát

magyaráztam, csürtem-csavartam a szót, mire Szabó Laci barátom, az egykori *Csak Van* zenekar basszusgitárosa vigyorogva közbevágta: *Szabi nem szépirodalmat, hanem székirodalmat ír!* Erre mind nevetni kezdtünk, és egy ideig csak poénkodtunk ezzel a megnevezéssel, aztán valahogy mégis egyre komolyabbá vált a dolog. Eleinte magam sem tudtam, akarom-e ezt a sajátos műfaji meghatározást használni, vagy inkább maradjon csak afféle belsős poén. A dilemmát végül az döntötte el, amikor 2010-ben elkészítettem a Facebook-oldalamat, amit nem az *X. Y. hivatalos írói oldala* formula alapján neveztem el, hanem így: *Bíró Szabolcs – székirodalom*. Ettől kezdve egyre tudatosabban használtam: ma már van *Székirodalom vlog*, évente indulok székirodalmi könyvturnéra, és ahogy már az imént említettem, a blogomnak is *Székirodalmi Akadályzabáló* a címe (bár a domain egyszerűbb: biroszabolcs.blog.hu). Az elnevezés tehát már elmúlt tízéves, és hivatalosan is közel egy évtizede használok, ennek ellenére még sokan értetlenül csóválják a fejüket, amikor szembejön velük. A legtöbben egyszerűen csak megkérdezik, mi ez, de mindig akad olyan is, aki akadékoskodva kioktat, hogy hülyeséget írtam, javítsam ki. Tavaly például valaki belinkelte az oldalamra egy vécé fotóját, azzal a szöveggel, hogy az a székirodalom, én pedig elírtam a szépirodalom szót, javítsam. De volt már, aki gúnyosan odaírta egy megosztásom alá, hogy nem érti ezt az új NER-kultúrát, magyarázzam el, mi az a székirodalom. Őt például megkértem, hogy vigye az oldalamról az aktuálpolitikát, mert nincs hozzá közöm. Sőt, egyszer még a nyomdából is visszaküldték az egyik könyvem borítóját, mondván, hibát találtak benne, véletlenül azt írtam az életrajzomba, hogy székirodalom. Nekik is elmagyaráztam, hogy ez egy önironikus műfaji megnevezés, de hívhatjuk akár egyfajta írói brandnek is. Néhányszor már elgondolkodtam rajta, hogy átnevezem a Facebook-oldalamat valami

szokványosabbra, de a vége mindig az lett, hogy még erősebben elkezdtem hangsúlyozni ezt az egészet.

- Ha már itt tartunk, mennyire éles a határvonal az írói oldalad és a profilod között?

- Jelenleg már csak apróságokban különbözik az oldalam és a személyes adatlapom. Régebben jóval felelőtlenebbül tettem fel a profilomra mindenfélét, házépítést, gyereket, instant örömködést, bármit, de amikor az első vadidegen nyit be csengetés, kopogás nélkül a házadba, mondván, a közösségi oldaladról nyomozta ki, hol laksz, és adjál neki cuccokat, akkor azért rájössz, hogy ez mégsem olyan jó dolog, mint amilyennek elsőre tűnt. Egy ilyen élmény kellett hozzá, hogy utána órákon át törölgessem le a megdöglőn felöltött fotóimat, és hogy többé ne tegyek közzé hasonló tartalmat. Most már leggyakrabban csak az írói oldalamon megjelenő bejegyzéseket osztom tovább a személyes profiloldalamon, a többit messengeren meg e-mailben intézem. De még így is túl sok időt töltök a neten, a gép elé leragadva, amit sokkal hasznosabban is eltölthetnék – ezen még dolgoznom kell.

- Az egyszerű posztok mellett még egy saját vlogot is csinálsz, az általad már az imént említett Székirodalom vlogot, ami ráadásul elég sűrűn jelentkezik új epizódokkal. Ez teljesen a Te gyermeked? Saját ötlet és kivitelezés?

- Saját ötlet, saját kivitelezés, de azért annyira nem jelentkezik sűrűn: öt év alatt született rajta ötvennégy epizód, meg még néhány extra videó. Nem tartom magam nagy megmondóembernek, az nem az én stílusom, hogy beállítom a kamerát az íróasztalomra, és dumálok, ezért sem készül túl sok epizód. A *Székirodalom vlog* lényege leginkább az, hogy elvisszük a GoPro-kamerát a turnékra, és megmutatjuk, mi

történik egy-egy előadás vagy dedikálás előtt és után: ott és akkor, ahol és amikor az olvasó már nincs velünk, nem lát minket. Ez kicsit a turnésapatot is inspirálja, hogy ne csak a lábunkat lógassuk a hotelszobában, hanem kicsit kimozduljunk az egyes állomásokon, emberekkel találkozunk, dolgokat próbáljunk ki. Az egyes videókban persze ott van a dedikálás, az előadás is, de többnyire csak zenés montázsként, hiszen nem azon van a hangsúly. Hogy mennyire saját formátum ez, azt az első 10-15 rész is elárulja: azok még jóval ügyetlenebb videók, amikben sokszor magam sem tudtam, miből mennyit kell megmutatni. Az első két évben például még interjúk is voltak a legtöbb részben, de ez mára szinte teljesen eltűnt a vlogból, mert valahogy nem illett bele. Ha néha meg is szólaltatok írókat, könyvpiaci szakembereket, bárkit, akkor igyekszem nekik csak egy-két kérdést feltenni, hogy a videók szokásos lendülete megmaradjon. Szerintem elég egyedi anyagok születnek így, de a közönségem nagy része egyelőre eléggé elkerüli: kifejezetten kis nézettségű a csatorna, egy jobb videó 150-300 megtekintéssel rendelkezik, ami a többi oldalam statisztikáját, meg persze a könyveim eladási számaikat ismerve kicsit meglepő. Mondjuk nem dőlök emiatt a kardomba: élvezem csinálni, jópofa dolog elszöszmötölni egy-egy epizód elkészítésével, és már volt olyan olvasóm is, aki a vlognak köszönhetően talált rám. Gyerekkoromban úgyis filmrendező akartam lenni, szerintem a Székirodalom vloggal valahol ezt a beteljesületlen álmomat élem ki.

- Miért éppen filmrendező? Azért ez elég távol áll az írótól...

- Annyira talán nem is, ha abból az aspektusból szemléljük, hogy mindkét esetben történeteket mesélsz el az embereknek. De az én esetemben nem is a rendező a legpontosabb megnevezés, inkább a filmkészítő: ugyanis megírni, dirigálni,

leforgatni, megvágni is én akartam a filmeket, meg persze játszani bennük. Kisiskolás koromban készítettem is pár nevetséges akciófilmet édesapám kamerájával. Az elsőben ketten játszottunk az öcsémmel, és mivel ő volt a gonosztevő, egyéb kellék híján egy alsógatyát húztunk a fejére (családi körben rá is aggatták a filmünkre a *Bugyi és pocak* címet). A következőhöz már forgatókönyvet is írtam, és odafigyeltem, hogy a főgonosznak előre készítsünk rendes maszkot, azaz egy régi fekete télisapkát, kivágott szemnyílásokkal. Volt egy akkora projektem is (kilencévesen, haha), aminek hónapokig írtam a forgatókönyvét. Magam sem tudom, mi lett volna belőle, ha elkészül, mert a nyitójelenetben még egy behajtó rugdosta a főszereplőt, miután fél méterről végigkövette a lépcsőházban, aztán a barátainak műanyag (vízi)pisztolyokkal kellett rohangálniuk, de a végén már az egyik *Star Wars* PC-játékból, a *Rebel Assault II*-ből szerepeltek volna benne űrcsatás jelenetek, általunk átszinkronizálva. Ez a remekmű sosem készült el, mert túlgondoltam az egészet: valamiért elvártam vagy tíz barátomtól, nyolc-kilencéves kölyköktől, hogy tanulják meg kívülről az előre kiosztott szövegkönyvet, legyenek ott a forgatásokon időre, és játsszák el a szerepeiket hitelesen. Azért elég menő lett volna, ha mindenki olyan örült komolyan veszi, mint én, de ennek persze semmi esélye nem volt. Tanulva az esetből, legközelebb háromszereplős akciófilmet írtam: játszott benne az öcsém, a legjobb barátom, meg én. Ezt végre össze is hoztuk, huszonvalahány perces, több helyszínen játszódó film lett belőle, *Gyilkos fegyver* címmel: akadt benne éjszakai bunyó, gyilkosság, és már fogalmam sincs, hogyan fejeződött be. De ez legalább elkészült, összevágtam egy VHS-kazettára, Microsoft Painttel rajzoltam neki borítót, és mocskosul büszke voltam magamra (1999-ben járunk, tizenegy éves voltam, de az sem kizárt, hogy egy évvel korábban történt mindez). A *Gyilkos fegyvert* egyszer több osztálynyi gyerekkel együtt

megnéztük a buszon, hazafelé tartva egy osztálykirándulásról, aztán egy csomóan elkérték, hogy megnézhessék otthon is. A történet vége az lett, hogy miután az egyik lány hazavitte, az ő videomagnójuk bekapta a szalagot, és ekkor jöttem rá, hogy kellett volna másolatokat készíteni. A következő forgatókönyvet még komolyabban vettem, a napköziben csiszolgattam, és minden jelenethez rajzoltam afféle botcsinálta storyboardot is, de megint az történt, hogy túl nagyot álmodtam: látványos space fantasy lett volna, sok szereplővel, díszletekkel, jelmezekkel, szóval nem meglepő, hogy el sem kezdtük soha a forgatását. Szerintem valamikor ezután jöhettem rá, hogy a regény a biztos, ott egymagam megcsinálhatok mindent – legalábbis a nyers kézirat elkészítéséig. Néha egyébként még mindig felsóhajtok, miután megálmodok egy-egy jelenetet, hogy milyen jó lenne, ha ezt vagy azt most nem megírnom kéne, hanem leforgathatnám, és ugyanúgy mutathatnám meg a közönségnek, ahogy a fejemben is látom...

- Korábban volt egy zenekarod is, a Csak Van. Hogy kerültél a mikrofonhoz, és miért maradt ez abba?

- Eredetileg nem is az én zenekarom volt: amikor beszálltam, ők már három éve zenéltek, és Dunaszerdahely környékén elég menőnek számítottak, nem is reménykedtem benne, hogy valóban az énekesük lehetek. Volt egy régi álmom, amiről még nem esett szó: óvodás koromban kitaláltam, hogy rocksztár leszek, és tizenhárom-tizennégy éves koromtól mindent meg is tettem, hogy legyen egy rock- vagy metalzenekarom. Akkoriban még gitároztam is, napi szinten gyakoroltam, írtam a riffeket meg a szövegeket, de egyik formációm sem volt igazán hosszú életű. Ha jól számolom, négy vagy öt bandát nyűttem el kevesebb mint három év alatt, mire a Csak Van megkeresett: én akkor kezdtem a gimit, ők meg az egyetemet,

szóval elképesztően komoly dolognak tűnt számomra közéjük tartozni, és azt hittem, itt az idő, hogy megváltsam a világot. Kilenc évig voltam az énekesük, ez idő alatt döbbenetesen sokat fejlődtünk mindnyájan, és elmondhatatlanul varázslatos élményekben lehetett részünk. Én egész konkrétan a Csak Van kötelékében nőttem fel, ott lettem férfi. A 25. születésnapomra kaptam egy könyvet a barátaimtól, amit ők írtak, és ebben így fogalmaztak nagyon velősen a banda tagjai: *egy rocker kisfiú belépett a bemeneti nyíláson, átesett a titkos folyamaton, amelyet csak a bennfentesek ismernek, és végül kijött a kimeneti nyíláson egy szellemileg és testileg is igencsak megemberesedett, érett gondolatokkal rendelkező kiadóvezető író.* Ennél pontosabban magam sem foglalhatnám össze. Amikor először üvöltöttem bele a mikrofonba a Csak Van próbatermében, még egy furcsa ízlésű, gyakran ok nélkül lázadó, enyhén zűrös hülyegyerek voltam. Amikor kiszálltam, már egy jóval higgadtabb, céltudatos és boldog családapaként tettem ezt meg. És hogy miért? Talán kiégtem, a fene tudja. Annyi biztos, hogy nem tudtam kellő energiát fordítani a zenélésre, és ezen a hobbiszinten, aminél nem tudunk magasabbra jutni, talán nem is akartam. Az írást, a könyvpiacot kellett választanom, és úgy, hogy amellet a családomra is elég időm, erőm, figyelmem jusson. De a Csak Van énekeseként eltöltött időből egy percet se bánok, meghatározó korszaka volt az életemnek.

- A Csak Van egyik leghíresebb eseménye mindenképpen a Megasztárból való visszalépés volt. Eljátszottál azóta a gondolattal, hogy mi lett volna, ha...?

- Az egykori tagokkal máig aktívan tartjuk a kapcsolatot, évente többször is összeülünk steakezni, és minden karácsonykor tartunk egy csakvanos családi ünneplést (ma már mind családapák vagyunk). Pár éve, iszogatás közben az

egykori billentyűsünk hirtelen megjegyezte: *Ha annak idején aláírjuk a megasztáros szerződést, akkor éppen most szabadulnánk a tévékettőtől.* Mind felröhögtünk. De nem azzal a jóleső nevetéssel, hanem olyan felröffenősen, amibe becsúszik egy-két elmormolt *bázzeg* is. Szerintem erről bőven elég ennyit mondanom.

- Akkoriban hány könyv volt már a hátad mögött? Itt már érezted, hogy az írás akár egy tisztességes megélhetés is lehet?

- Korábban már említettem, hogy nagyjából tizenöt évesen jöttem rá, az írásnak mennyire központi szerepe lesz az életemben, és a gimnáziumot már azzal az elhatározással kezdtem, hogy író leszek. A Csak Van első próbájára szintén a gimnázium elején, rögtön a tanév első vagy második hetén mentem, szóval igen, itt már azért sejtettem, hogy nem a színpadi tombolásból fogok házat építeni. De ekkor még a boldog kamaszéveimet éltem, nem kellett választanom: minden koncerten meghalni mentem fel a színpadra, teljes őszinteséggel. De igazi íróvá is a Csak Van rendkívül erős közösségének tagjaként váltam: az első tíz könyvem még aktív rockénekesi korszakomban jelent meg. A *Ragnarök* volt az első, amit már úgy is írtam, hogy tudtam, véglegesen meg kell hoznom életem egyik legnehezebb döntését. Engem is megviselt, de tudom, hogy akkor jól döntöttem.

- Milyen érzés volt fiatal íróként az első pozitív reakciókkal szembesülni? Könnyen elfogadtad, elfogadod a dicséretet és a kritikát?

- A pozitív olvasói reakció mindig megnyugtató: abból az ember tudja, hogy nem cseszte el, és mások is értik, érzik a művét, volt értelme létrehozni. Zajos, kitárulkozó személyiség

vagyok, szóval a dicséret elfogadásával soha semmi gondom nem volt. A kritikát viszont kifejezetten kértem bizonyos emberektől, rögtön az első könyveimtől kezdve. Tudtam, hogy hosszú út áll még előttem, és nyilván rengeteget kell tanulnom, fejlődnöm, ezért nem is fogadtam el, ha egy-egy barátom, ismerősöm kizárólag dicsérettel illette a szövegeimet. Akadt, akit napokig zaklattam, mert annyit volt képes írni a debütáló kisregényemről, hogy tökéletes. Tudtam, hogy nem az, és hogy ő sem gondolhatja így: hát addig nyúztam, míg végül kifakadt, és egy egész listát írt a gyengeségeimről. Örültem neki, és tanultam belőle. A kritikát máig elfogadom, ha jogos, és ha valóban kritika, nem pedig szimpla fikázás. Azért persze rosszul is tud esni, hiába tagadnám, de az egyik alapelvem, hogy az ember akkor a legerősebb, ha önmagát győzi le: ennek értelmében állandóan igyekszem javítani úgy az írói teljesítményemen, mint a jellemhibáimon.

- Melyik volt az a negatív kritika, ami a leginkább érzékenyen érintett, de tudtad, hogy jogos? Kitől, kiktől jött ez?

- Ilyen nem volt, mert ha jogos, akkor legfeljebb magamat ostromozom érte, de nem esik igazán rosszul. Ami betalál, az mindig inkább a mocskolódás, éppen azért, mert nem értem a lényegét. Kinek esik ez jól, mármint ha elkövethet egy ilyet valaki más ellen? Hogy lehet valaki ennyire üres és sötét belül? Hogy lehet valakinek ennyi ideje, és hogy unatkozhat ennyire? Valakinek tényleg annyira sivár az élete, hogy ezzel dobja fel? Az egyik legkeményebb az volt, amikor egy író ismerősöm regisztrált magának egy kamuprofilát csak azért, hogy irgalmatlanul lehúzhassa az *Anjouk* első részét, a *Liliom és vért* a moly.hu portálon. Teljesen alaptalan ostobaságokat hordott össze a regényről, miközben személy szerint engem is sértegetett, kifejezetten gonosz és alpári stílusban. Egyrészt

nem értettem az egészet, hiszen egy másik kiadónál neki is egymás után jelentek meg ekkoriban a könyvei, szóval teljesen nonszensznek tűnt, hogy mit féltékenykedik. Másrészt sajnos annyira nem jó író, hogy meg tudta volna változtatni a stílusát, így azonnal fel lehetett ismerni néhány sor után, meg persze a kamuprofilja alapján. Harmadrészt olyannyira átlátszó és százalmas volt, hogy az adminisztrátorok huszonnégy órán belül törölték is. Ez például eléggé beégett, de látod, ez éppen nem is volt jogos...

- És ha már kritika: volt már olyan, hogy egy általad nagyra tartott író mutatott neked valamit, amiről véleményt kellett formálnod, és az bizony negatív volt? Nehezen tetted meg?

- Az írókkal szemben, vagy egyáltalán bármilyen alkotóval szemben igyekszem selyempapírba csomagolni a véleményemet, ezt elég hamar megtanultam. Tapasztalataim szerint sajnos kevesen vannak, akik értékelnek vagy egyáltalán a maga helyén kezelnek egy őszinte kritikát, általában inkább mindenki visszahúzódik a csigaházába, és attól kezdve meg van rám sértődve. Másfelől meg hangulatolvasó vagyok (létezik egyáltalán ilyen szó?), és ezért nem szoktam ajándékpéldányokat kérni, mert fogalmam sincs, mikor fogok éppen ahhoz a regényhez nyúlni: előfordulhat, hogy csak évek elteltével. Arról nem is beszélve, hogy ha tiszteletpéldányt kapnék, akkor érezném, hogy várják a véleményemet, és ez rettentően nyomasztó tud lenni, az egész olvasásélményt tönkretelheti. Emiatt inkább tisztességes olvasóként mindig megvásárolom, ami érdekel, aztán ha elolvastam, és tetszett is, akkor megírom a szerzőnek, esetleg még recenziót is rittyentek mellé. Ha nem tetszett, akkor meg minek izgassam őt a magánvéleményemmel? Jobb szeretem a békességet.

- Nincs benned ilyenkor egy kis rossz érzés, ha nem mondod meg, hogy nem voltál teljesen őszinte? Nem tudom máshogy megfogalmazni, de szerintem érted, hogy mire gondolok.

- Kicsit túlgondolod a dolgot. Őszinte ember vagyok, de prózaíró, nem pedig könyvkritikus, amit szerintem mindenki tud is rólam, így hát egyáltalán nem jellemző, hogy ilyen dolgok miatt keresnének meg. Ha pedig mégis, hát a selyempapírba csomagolás sem azt jelenti, hogy nem mondok igazat, csak azt, hogy igyekszem finoman fogalmazni.

- Viszont most már itt az ideje, hogy ráforduljunk az Anjoukra! Miért éppen ez a kor? Hogy kezdted el írni a sorozatot?

- Tulajdonképpen a *Non nobis Domine* tehet az egészből, aminek az alapjain még 2008-ban kezdtem dolgozni. Teltek az évek, miközben végig ezt a regényt írtam, sőt fúrtam-faragtam is bőven, és 2012-re eljutottam odáig, hogy az Anjou-kor, a XIV. századi magyar történelem már jobban érdekelt, mint a templomos lovagok. Még meg sem írtam a regényt lezáró rozgonyi csatát, de abban már biztos voltam, hogy ennyi nekem nem lesz elég ebből. Beleszerettem a korszakba, és eltökéltem, hogy végigírom. A feladat nagyságával is tisztában voltam, ezért aztán – mint már korábban is említettem – jó ideig menekültem a saját magam számára kirótt feladat elől. 2013-ban egy viking témájú történelmi fantasyt, a *Ragnaröket* írtam meg, aztán 2014-ben megalapítottam a *Csallóközi Anjou Károly Bandériumot*, hogy a középkori hagyományörzés révén még több információt szerezzek, és még nagyobb rálátásom legyen a korszakra – de még ekkor is hónapokba telt, mire megtaláltam azt az alaphangot, amin elkezdhettem írni a sorozatot. 2014. szeptember 5-én írtam meg az első részt, a

Liliom és vér prologusát, és attól kezdve ebben a világban élek: az írás mellett folyamatosan tanulom is, minden kötetrel újabb és újabb mélységeit tárva fel. Rettentően izgalmas, ugyanakkor ijesztően nagy feladat is, de élvezem. Megtaláltam benne azt, amit íróként hosszú éveken keresztül kerestem.

- Akkor mondhatjuk azt, hogy a *Non nobis Domine*, később pedig az *Anjouk* egyfajta hazatérés-érzetet is hozott magával?

- Nyugodtan mondhatjuk. Előbbit négy évig írtam, utóbbival öt éve foglalkozom, és még egy szűk évtized, mire befejezem. Egy ekkora volumenű munkára szerintem nem is mertem volna úgy vállalkozni, hogy ne éreztem volna magam otthon benne.

- Milyenek voltak az első reakciók a könyvre? Rögtön két kötetben gondolkodtál, vagy ez már annak a hozománya volt, amit az előbb is kérdeztem?

- A *Non nobis Domine* kapcsán valójában mindig egyetlen vaskos kötetben gondolkodtam: olyannak álmodtam meg, ahogy végül 2016-ban az Athenaeum kiadta az átdolgozott változatot. Akik még 2012-2013 körül olvasták a *Kelet oroszlánja* és *Az utolsó vörös barát* eredeti kiadását, észrevehették, hogy a két könyv tulajdonképpen egyetlen regény. Úgy lett belőle kettő, hogy miután az Ulpius-ház annak idején kiadta a *Sub Rosa* című regényemet, erősen győzködtek, hogy még az Ünnepi Könyvhét előtt kéne egy új könyv. Pont akkoriban jártam a *Non nobis Domine* felénél: bő félmillió leütés már kész volt belőle, és dramaturgiai szempontból is éppen a történet közepéig jutottam. Visszatekintve úgy látom, minden hibájával együtt is jó döntés volt akkor kettészedeve kiadni. A *Kelet oroszlánja* volt az előszobája annak, ahová mára eljutottam, sok törzsolvasómat azzal a könyvvel fogtam

meg. Akkor inspirációt jelentett számomra az első történelmi regényem megjelenése, hogy az év második felére el is készültem a történet második felével, és még karácsony előtt megjelent *Az utolsó vörös barát* is. Ha utána számolsz, ez azt jelenti, hogy a regény első felével három és fél évig bíbelődtem, a második felét pedig fél év alatt összehoztam – még hozzá úgy, hogy az lett a minőségibb anyag, 2016-ban azt már kevésbé kellett átdolgoznom, míg a *Kelet oroszlánját* szinte mondatról mondatra javítottam, újraírtam. A közönség szerencsére nagyszerűen reagált mindkét kötetre, aztán évekkal később az átdolgozott, egykötetes változatra is: olyannyira, hogy annak az első kiadása durván tíz hónap alatt fogyott el, és legnagyobb örömeimre azóta is keresik.

- Az előzmény két kötete tehát még egy másik kiadónál jelent meg, a *Liliom és vér* azonban már az Athenaeumnál, Magyarország egyik legnagyobb múltú könyvkiadójánál. Hogy sikerült odakerülnöd?

- 2014 elején eljöttem az Ulpius-háztól, és volt egy rövid- meg egy hosszú távú tervem. A rövidtávú az volt, hogy az akkor még létező saját kiadóm, a Historium égisze alatt kiadom a *Ragnaröket*, és akkora reklámot, olyan terjesztést pakolok mellé, amelyet csak bírok, ezzel remélhetőleg megalapozva a további könyvek sikerét. A hosszú távú tervem pedig az volt, hogy ezután megpróbálok bekerülni egy komolyabb kiadóhoz, olyanhoz, ahol sem a reklám, sem a terjesztés nem jelent problémát, és ahol magasabb szintre léphetek íróként. A *Ragnarök* kézírata készen volt, már a szerkesztés, korrektúrázás fázisában tartott, én pedig egy digitális táblázatban hetek óta tervezgettem a promóciós lehetőségeket, tologattam ide-oda a felületeket és az árakat. Ekkor hozott össze a jó sorsom Szabó Tibor Benjáminnal, aki akkor éppen az *ÚKP*, azaz az *Új Könyvpiac* magazin főszerkesztője volt, és

akitől elfogadtam egy üzleti ajánlatot: a 2014-es Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválra megjelenő lapszám címlapján teljes nagyságban ott virított az új regényem borítója, az újságban pedig egy kétoldalas interjúm. A Millenáris épületeiben lépten-nyomon a friss *ÚKP* címlapjába botlott a látogató, többek között ennek köszönhetően életem első könyvfesztiváli dedikálása háromórásra rúgott. A rendezvényen egy kedves hagyományörző barátom, Mestellér János, a *Keleti Szövetség* kapitánya X-XI. századi viseletben, láncingben, sisakban osztogatta a könyvhöz készült szórólapokat, és ezzel egy időben beindult az első önálló, többhónapos, két országot lefedő könyvturném is. Közben Szabó Tiborral egyre jobb kapcsolatot ápolunk: rengeteget beszélgettünk a könyvpiacról, a szakmáról, neki pedig szerencsére a *Ragnarök* és az ügy iránti fanatikus lelkesedésem is tetszett. Tényleg rengeteget beszélgettünk ebben a mindkettőnk számára inspiráló időszakban, én meg persze egy idő után elmeséltem Tibornak, hogy tervezek egy regénysorozatot az Anjou-korról, és valószínűleg elég sokat áradoztam az ezzel kapcsolatos terveimről. Aztán lassan véget ért a könyvturné, már az Ünnepi Könyvhéten is túlvoltunk, amikor egy füledt nyári napon megcsörrent a telefonom: Tibor hívott, elújságolta, hogy ő lesz az Athenaeum Kiadó új főszerkesztője, és megkérdezte, nem lenne-e kedvem náluk publikálni az *Anjoukat*. Már-már álomszerű, felejthetetlen pillanat volt: a rövidtávú tervem mellett a hosszú távú is bejött, és a kettő között alig telt el negyed év. Azóta is nagyon büszke vagyok rá, hogy az Athenaeumnál jelenhetnek meg a regényeim, ez számomra óriási jelentőségű dolog.

- Miben más, hogy egy ekkora múltú kiadó gondozza a könyveidet? Milyen élmény egy nagy kiadónál írónak lenni?

- Egyetlen szóval tudnám jellemezni: profi. Egy ekkora gépezetben mindenki 110%-on teljesít, mindenki a maximumot hozza a maga feladatkörében, és minden rendkívül olajozottan működik. Az Athenaeumnál ehhez a profizmushoz még egy hatalmas adag lelkesedés is társul, a könyvek létrehozása itt igazi szerelemmunka. Az meg már csak hab a tortán, hogy a kiadó több munkatársával baráti viszonyt sikerült kialakítanom az évek során. Hihetetlenül szerencsés embernek érzem magam: aki nagy kiadónál író, annak már nem kell például a terjesztés miatt aggódnia. A könyveim ott vannak országszerte a boltok polcain, jól látható helyeken, ez pedig a legfontosabb, ha az ember azt szeretné, hogy az olvasók felfigyeljenek rá.

- A könyvturné már szóba került, és látom, hogy ezt is elég komolyan veszed. Hogy kell ezt elképzelni?

- A turnézás az én esetemben minden évben két szakaszban zajlik. Az első „szezont” általában március végétől, április elejétől június végéig tart, majd a nyári holszezont után jön az őszi országjárás, avagy az *Őszi gördülés*: ez általában már szeptember elején-közepén megkezdődik, jellemzően jóval kevesebb állomást érint, mint a tavaszi, de akár a karácsony előtti időszakig is tarthat. Mostanra már egyfajta rutinommá vált, hogy a karácsonyi szünet után a tavaszi-nyári könyvturné szervezésével kezdem az újévet, ami azt jelenti, hogy az előző évben beérkezett meghívásokat rendszerezem, felveszem a kapcsolatot a meghívókkal, megbeszéljük a részleteket, a helyére rakjuk az összes kis mozaikkövet. A fizikai állapotomból adódóan képtelen lennék egyedül útnak indulni, de az évek során már kialakult egy turnés csapat, az ún. *Székirodalom crew*, akikkel ilyenkor szintén egyeztetem az összes első féléves állomást, azaz megbeszéljük, ki melyik helyszínre tud jönni, ki mikor lesz sofőr, moderátor, személyi asszisztens. Február végére így minden összeáll, és március

elején már egy végleges turnéplakátot is közzé tudok tenni az internetes felületeimen. A márciustól júliusig érkező meghívások egy részéből áll össze később az *Őszi gördülés*, de az sem ritka, hogy az egyes szervezőkkel ilyenkor már egy évre előre egyeztetünk. Az őszi turné közben érkező meghívásoknak hasonlóképpen a következő év valamelyik félévében tudok eleget tenni. Szeretem ezt a fajta pörgést, és élvezem, hogy ez is szerves részévé vált az írói munkámnak, habár arra vigyáznom kell, hogy ne vállaljam túl magam: egy teljes évben nem nagyon szeretek tizenhat-tizennyolc előadásnál, dedikálásnál többet elvállalni. Aztán persze minden évben újítunk valamit, vagy kicsit másképp csináljuk, mint azelőtt. Van például olyan, hogy az egész turnét egységes arculatú plakátokkal csináljuk végig, máskor meg inkább mindenhol rábízom a szervezőkre, hogy a saját elképzeléseik szerint készítsék el a meghívókat, és olyankor csak a turnéplakát – meg persze az egyes előadásokon kiosztott ajándék könyvjelzők – arculata saját. 2017-ben az is újítás volt, hogy a teljes tavaszi-nyári turnét Benyák Zoltán íróbarátommal közösen csináltuk végig, ami egészen más tapasztalatokat adott. 2018-ban ősszel, aztán 2019-ben megint tavasszal turnéztunk együtt, mert jól működnek az ilyen közös előadások is, szeretjük csinálni. A 2020 tavaszán esedékes könyvturné meg szerintem kicsit visszafogottabb lesz, kevesebb állomással, de biztosat úgyis csak akkor tudok mondani, ha már a meghívások alapján elkezdem összeállítani a menettervet.

- Ekkora pörgés mellett simán tudsz koncentrálni az írásra? Jelenleg hogy néz ki egy napod?

- Figyelj, tulajdonképpen egy rakás más dolgot is csinálok, miközben persze az írás a fő tevékenységem, szóval persze: ha regényíró napom van, akkor arra koncentrálok, ha pedig más

van betervezve egy adott munkanapra, akkor meg annak szentelem a figyelmem. A legideálisabb állapot számomra az, ha a sűrűbb tavaszi könyvturnézás közben, április közepétől-végétől június végéig nem kell új regényen dolgozni: ilyenkor szívesebben foglalkozom videóvágással, az online felületeim karbantartásával, meg hasonló kisebb munkákkal. Júliusban és augusztusban főleg a családé vagyok, ilyenkor az írás és a turnézás is szünetel, és jellemzően szeptembertől március végéig szoktam ismét teljes gözzel prózát írni. Azt pedig, hogy miképp néz ki egy-egy napom, nehéz lenne röviden leírni, mert ez nagyon változó. Igyekszem azért egy szigorú rendszert vinni a hétköznapokba, de ebben rettenetesen rossz vagyok. Van egy kis táblám az íróasztalomon, amire pár éve felírtam, mi mindenre kéne sort keríteni minden egyes nap: regényírás, tornázás, szakirodalmazás, prózaolvasás, versolvasás (utóbbi minden írónak bátran ajánlom, sokat lehet fejlődni általa). Ebből általában kettő-három jön össze komolyabb mértékben, szerintem olyan még nem is volt, hogy mindegyiket be tudtam volna szorítani egyetlen napba – főleg azért, mert közben kismillió más dolgom is akad. Meg igazából a matek sem jön így ki: ha rendszeren írok, az 4-5 óra per nap, a testedzés 60-100 perc között van (néha 120-150 perc), számoljunk még egy órát a kajálásokra és a kávészünetre összesen, és mindjárt össze is jön egy nyolcórás munkanap. Azután meg már itthon a család, a fiammal foglalkozom, beszélgetek a feleséggel, főzünk másnapra, hamar elmegy az idő estig. Egy dolog fix, már gyerekkorom óta: elalvás előtt mindig olvasok, lehetőleg sokat, de akkor is, ha csak pár oldalra marad energiám, és előre tudom, hogy bele fogok bólintani a szövegbe. Ehhez a szokásomhoz makacsul ragaszkodom.

- Az *Anjouk*-sorozat már hat kötetre rúg, ami igazából két trilógia. Minek alapján állítottad fel ezt a tematikát, és hogy álltal neki az első regénynek?

- Az első regénynek még szinte kísérleti jelleggel álltam neki, mert miközben tudtam, mi mindent akarok elmesélni a *Liliom és vér* lapjain, azért volt előttem egy nagy halom kérdőjel is. Számos részlet írás közben alakult ki és került a helyére, de ez nálam általában így van: hiába agyalok egy adott könyvön akár hónapokig, a legjobb megoldások mindig akkor születnek, amikor már ott ülök a szövegszerkesztő előtt, és kalapálok a billentyűzeten. Az első rész még úgy jelent meg, hogy azt hittem, tízkötetes lesz a végeredmény, és hogy az egyes kötetek hangulata, stílusa is nagyjából azonos lesz. Az agyam viszont folyamatosan a sorozaton kattogott, és nagyon jókat tudtunk róla beszélgetni a szerkesztőmmel, Peiker Évivel is, így már a második rész, a *Lángmarta dél* írásának kezdetére kikristályosodott a végső koncepció, amihez ma is tartom magam. Ekkorra sikerült magamnak felvázolnom, hogy amit el akarok mesélni – vagy inkább *ahogy* el akarom mesélni –, az tizenöt kötetbe fér bele legjobban, a feszültség pedig úgy tartható fenn végig, ha dramaturgiai szempontból ezt a tizenöt részt még tovább darabolom öt trilógiára. A sorozaton belüli trilógiák úgy alakulnak ki, hogy ezek mindig egy-egy kisebb korszakot ölelnek fel a XIV. századi magyar történelemben, és ezekhez a történelmi sorsfordulókhoz idomítom a szereplőim történetét is. Az első három részben például Csák Máté halálától eljutottunk a belháborúk lezárásáig, és ezzel párhuzamosan Bátor Attila bosszúja, illetve sorsa is beteljesült. A második trilógia Visegrád, mint királyi központ aranykorát öleli fel, attól kezdve, hogy Anjou Károly megalapítja a Szent György Lovagrendet, egészen odáig, hogy a visegrádi királytalálkozóval megpecsételi a kelet-közép-európai országok sorsát, illetve beteljesíti művét, mint magyar király – mindeközben pedig Bátor Szilárdot is láthatjuk forrófejű kölyökből férfivá érni. Hasonlóképpen képzelem el a következő kötetek íveit is, mindamellet most egy rendkívül

izgalmas feladat tornyosul előttem: megírni Nagy Lajos életét és korát három trilógiában, azaz kilenc könyvben, amiből az utolsó már az Anjouk alkonyáról szól majd. És mielőtt elfelejteném, még egy fontos dolog, ami az első rész írása után ütött szöveget a fejemben: a sorozatban nem lehet két egyforma hangulatú regény, még a trilógiákon belül sem, tehát valamiben mindegyiknek markánsan el kell különülnie a többitől. Tulajdonképpen el sem tudom kezdeni az írást, amíg ezt a hangulatot – amit szentimentálisabb pillanataimban képes vagyok a regény személyiségének nevezni – el nem kapom, és nem érzem határozottan az adott történettel kapcsolatban.

- Nem tartasz attól, hogy ez a hangulati eklektikusság esetleg nem tesz jót a sorozatnak?

- Eklektikusságnak azért nem nevezném, inkább változatosságnak, és mostanra szerencsére bőven kiderült, hogy vastagon jót tesz neki. Sorozat ide vagy oda, a monoton önisméltés csapdájába nem szabad belesétálni.

- Hogy látod most a hat kötetet? Hogy néz ki az *Anjouk*-sorozat ún. evolúciója?

- Szerintem a sorozat pontosan ott tart, ahol tartania kell. Szerencsére nem kellett időközben átvariálnom a tervezett kötetek számát, vagy hogy melyikben meddig jut el a cselekmény, ilyen tekintetben következetes tudtam maradni. Közben szerintem a szöveg irodalmi minősége is egyre javul, a perspektíva pedig egyre szélesedik. Ez alatt azt értem, hogy aki elolvasta az eddigi hat részt, annak mostanra sokkal nagyobb rálátása lehet a XIV. századra, mint mondjuk az első két rész elolvasása után, hiszen minden egyes kötetben igyekeztem valami újat megmutatni erről a régvolt világról (azon túl, hogy persze a cselekmény folyamatosan halad előre). Minden kötet

írásakor akad valami, amit a történeten kívül még meg akarok mutatni, el akarok mondani, és ez még élettelibbé teszi az *Anjouk* világát. Elégedett vagyok az eddigi úttal, és karddal, pajzzsal a kezemben török tovább előre.

- Volt már olyan a sorozat írása közben, hogy a történelmi hitelességet feláldoztad a történet oltárán? Vagy nagyon figyelsz arra, hogy az megmaradjon?

- Szándékosan nem tettem ilyet az *Anjouk* egyetlen kötetében sem, hiszen eleve az itt a fő kihívás számomra, hogy úgy írjak lehetőleg izgalmas történetet, hogy közben egy maximálisan autentikus környezetbe ágyazzam az egészet. Inkább az a jellemző, hogy bizonyos történelmi szituációk egyes részleteit én találom ki és alkotom újra a magam eszközeivel, mert sokszor ezekről nem maradt fenn, vagy eleve nem is született részletekbe menő korabeli dokumentáció. Kisebb, kevésbé jelentőségteljes csaták esetében többször is előfordult már, hogy egyszerűen nem volt róla elegendő anyagom, hiszen a korabeli források csak az összecsapás pusztá tényét közlik, és ezekkel gyakran a történészek sem foglalkoznak behatóbban. Nekem viszont ott áll a szereplőm a csatatéren, azaz számomra egyáltalán nem mellékes az adott összeütközés, és tennem kell valamit. Amit pedig tehetek, az nem más, mint hogy az addig tanultak alapján hihetően rekonstruálok egy középkori csatát. Ehhez ismernem kell a viseleteket, a fegyvereket és azok használatának módját, a háborús szokásokat, a korabeli taktikákat, meg még egy rakás más effélét. Azt is, hogy nagyjából milyen embertömegek voltak megmozdíthatók bizonyos típusú hadjáratoknál, és ebből mennyi volt katona, mennyi szolgáló... Szóval a végére ez is hiteles lesz a maga módján, miközben rákényszerültem, hogy szinte az egészet a fantáziámból pótoljam ki. Szánt szándékkal azonban nem írok át felkutatható, alátámasztható történelmi tényeket.

- Amikor egy-egy ilyen csatát rekonstruálsz, megalkotsz, akkor jutnak eszedbe olyan színesítő elemek is, mint a szerintem zseniális Vassepró hadművelet?

- Hogyne, ezektől csak úgy hemzsegnek a regényeim. Ilyen például az is, amikor Lackfi István, Magyarország fehér sárkánya a legyőzött előhad tagjainak levágott fejait katapultálja az ellenség sorai közé a sűrű hajnali ködben, több ezer kürt kísérteties bögése közepette; vagy amikor a Babonics István elleni csatában harapófogóba kapják a bán csapatait. Vagy amikor Árgyasudvarhely felgyújtása előtt a magyarok összecsapnak az oláhokkal, mert a források alapján ez is elég homályos volt. De sorolhatnám még hosszan: a csaták és várívások java része ilyen, a legtöbb részletet vagy kitalálom, vagy átvelem más ismert csaták, ostromok mozzanataiból. Szerintem sokan nem is sejtik, mennyi fantázia kell még egy történelmi regény megírásához is...

- Van eközött a hat kötet között kedvenced és kevésbé kedvenced? Lehet egyáltalán egy sorozaton belül ilyen? Ez most igazából a hangulati változatosságról jutott eszembe.

- Nem tudom, van-e kedvencem, de persze miért is ne lehetne? Az eddigi hat kötet közül mindegyik fontos számomra valamiért, objektíven nézve viszont jelenleg a legutóbbi három áll legközelebb a szívemhez. Íróként szerintem az *Arany Visegrád-trilógia* köteteiben sikerült igazán szintet lépnem, valamiben mindegyik markánsan jobb lett, mint az előzőek. A *Szent György testvérei* című kötetnek például nincs is valódi főszereplője, de azt rögtön az első recenzió leszögezte, hogy írástechnikai szempontból ez lett a sorozat addigi legjobbja. Az *Ötvenezer lándzsa* a legerősebb dráma, a leginkább tragikus történet, amit valaha papírra vettem. A *Királyok éneke* pedig

az eddigi legérettebb munkám. Mondjuk ezek a könyvek eleve nagyon sokat kivettek belőlem, megviselt az írásuk, lelkileg és fizikailag egyaránt. Megszenvedek azért a végeredményért, amit aztán a kiadóval az olvasóim elé tárunk, és ezért se nagyon (vagy csak a lehető legritkább esetben) merek egynél több új könyvet ígérni évente.

- A fizikai megterhelés ilyen esetben érthető, hiszen nem kevés órát tölt az ember a gépe előtt, de a lelki megterhelés alatt mit értesz? Hozzád nőnek a szereplők, akiktől idővel óhatatlanul is el kell búcsúzni?

- Ez még a kisebb lelki megterhelés. De ott volt például az a jelenet az egyik könyvből, amelyben az egyik főnemes megerőszkol egy szűz udvarhölgyet (szándékosan fogalmazok homályosan, nehogy előre leljek bizonyos csavarokat). Ezt a jelenetet felváltva írtam hol az erőszaktevő, hol az áldozat szemszögéből – és közben végig ott voltam a fejükben, mivel csak így tudok írni, teljes beleéléssel. Emlékszem, tíz-húszpercenként ki kellett mennem megmosni az arcom, levegőzni kicsit a teraszon, majd vissza a pokolba... Az például nagyon megviselt. A *Ragnarök*ben van egy olyan szélsőséges jelenet, amelyben a viking harcos átalakul berserkerré, őrzöngő emberállattá, és miután végez egy csomó ellenségével, az utolsónak pusztá kézzel tépi le a fejét: részletesen leírtam, mit lát, mit érez, és milyen hangja van a leszakadó fejnek. Amikor végeztem a leírással, mocskosnak éreztem magam, felfordult a gyomrom, öklendeztem, és rémesen kimerültem, mintha én magam lettem volna a könyvben szereplő berserker. És mindent így írok, hogy minden idegszálammal azonosulok a szereplőkkel, így aztán ha vidámak, én is nevetek, ha szomorúak, én sem érzem jól magam, ha meg éppen öregek és betegek, valamiképpen én is öreg és beteg leszek. Ez egyszerre áldás és átok, nem is

szeretnék rajta változtatni, csak azért mondom, hogy érthető legyen: nem bírnék egész évben folyamatosan így élni, muszáj párhónapos szüneteket tartanom két könyv megírása között.

- Ugyan azt egyértelművé titted, hogy ezen dolgok miatt az évi egy *Anjouk*-regény az, amit vállalni tudsz, de arra nem gondoltál, hogy pihenésként írj néha mást is, mint nemrég az *Elveszett csillagokat*?

- Dehogynem, egy rakás olyan könyvtervem van, ami eltér az *Anjouktól*, és ami időnként meg-megszakíthatja a folyamatot. 2020-ra is tervezek egy meglepetéskönyvet, valami olyasmit, amelyet még soha nem írtam, mégis közel áll az alkotói világomhoz. Erről egyelőre nem szeretnék semmit elárulni, legyen igazi meglepetés, de annyit talán megsúghatok, hogy sötét tónusú, karcos stílusú történet lesz. Persze előtte még meg kell írnom az *Anjouk* VII. részét, *A birodalom ura* című regényt, utána pedig nagyon fegyelmezettnek, szigorúnak és szorgalmasnak kell lennem, ha azt akarom, hogy ez a bizonyos meglepetéskönyv kész legyen legkésőbb szeptemberre, és így megjelenhessen a karácsonyi könyvpiacra. Meglátjuk: az biztos, hogy megírom, de az is, hogy most még elsősorban *A birodalom urára* összpontosítok.

- Azért még mielőtt a hetedik kötetről beszélénk, történt egy nagyon fontos esemény, ugyanis a harmadik kötet után lovaggá ütöttek. Milyen érzés volt ezt átélni?

- Nagyjából leírhatatlan. Illetve ez nem is teljesen igaz, hiszen a *Szent György testvérei* nyitójelenetét, amikor a Szent György Lovagrend első tagjait avatják, főképp a személyes érzéseim és tapasztalataim alapján írtam. Mindazt viszont, amit a lelkem mélyén átéltem azon az áprilisi reggelen, valóban nagyon nehéz szavakba foglalni. Ez az egész tulajdonképpen a *Liliom*

és vér megjelenése környékén kezdődött, amikor egy olvasóm felhívta rám a Szent György Lovagrend nagypriorja, Dr. Csámpai Ottó figyelmét. Levelezni kezdtünk a nagyprior úrral, majd nem sokkal később találkoztunk is, és órákon át beszélgettünk. Ő eljött az első *Anjouk*-regény dunaszerdahelyi díszbemutatójára, én pedig az ő Nyitracsehin tartott rendezvényén, a Szent György-napi vigadalmakon léptem fel, és itt mutatkozott be először nyilvánosan a hagyományőrző csapatunk, a *Csallóközi Anjou Károly Bandérium* is. Nagyjából fél éve voltunk kapcsolatban, amikor a nagyprior úr meghívott kávézni, és bejelentette, hogy a lovagrend várományosaként tart számon, tulajdonképpen már hónapok óta. Tudni kell ugyanis, hogy ez az egész egy hosszú folyamat: a jelöltet előbb alaposan megismeri a leendő felettese, majd a várományosi időszak következik, ami legalább egy, legfeljebb három év. Ez idő alatt a várományos tevékenységével, habitusával, megnyilatkozásaival, tulajdonképpen a mindennapos viselkedésével bizonyítja, hogy méltó a lovagi címre. Nálam végül ez az időszak egy év volt, de még ezután sem rögtön az avatás következik. Első körben a priorok, nagypriorok a lovagrend évnitó gyűlésén bejelentik az avatásra szánt várományosok neveit. Ha itt jóváhagyást kapnak, jön egy magisztrátusi meghallgatás márciusban, Visegrádon: itt a magisztrátus tagjai mindenkivel külön megismerkednek, tulajdonképpen zártkörű beszélgetéseket folytatnak a várományosokkal, melynek során kiderül, az adott személy tisztában van-e a Szent György Lovagrend szabályzatával, működési alapelveivel, céljaival... Végül csak ezt követően érkezik el az avatás napja, április végén, a Szent György napjához legközelebb eső szombaton. A várományosok és a jelenlévő rendtestvérek már a rend egyenruhájában, a fekete cappában érkeznek a reggeli misére, nyakukban az insígniájukkal, azaz a rendi jelvénnel. A szentmisét követően hosszú sorban, a dobosok és zászlóvivők mögé felsorakozva

vonulnak át a folyóparti palotába, melynek többszáz éves lovagtermében történik meg a tulajdonképpeni avatás. Ez a nap volt életem egyik legkülönlegesebb, legmisztikusabb élménye. Egy külső szemlélő számára talán furcsának tűnhet, de hihetetlen ereje van egy ilyen szertartásnak. Aminek pedig külön örülök, hogy nem egy divatlovagrend tagja lettem. Sajnos a ma működő rendek többsége csak afféle hobbirend, amely évről évre százával avatja az idézőjeles *lovagokat*, és persze a bekerülés feltétele is szép summában mérhető. Ezekről a rendekről legtöbbször nem is nagyon lehet tudni semmit, hiszen azon kívül, hogy látványosan felvonulnak mindenféle ünnepeken, magukra aggatva a kitüntetéseiket, nem igazán csinálnak semmit – őszinte tisztelet a kivételnek! A Szent György Lovagrend más. Egyrészt ez volt egész Európa első világi alapítású rendje, melyet Anjou Károly hozott létre 1326-ban, azaz valóban történelmi, középkori gyökerekkel büszkélkedhet. Hivatalosan sosem oszlott fel, működése a történelem homályába vész. A rendszerváltás után tehát nem újraalapították, hanem felélesztették, ismét hivatalos keretekbe foglalva a működését. Ma ez a rend rendkívül komoly karitatív tevékenységet folytat szerte Európában, igyekezve megsegíteni a rászorulókat, emellett pedig a klasszikus magyar kultúra értékeit őrzi. Elsősorban nem önmagát helyezi előtérbe, hiszen legújabb kori jelmondata szerint működik: *Sokat tenni, keveset látszani*. Ezért sincs vele tele a média, miközben pedig többszáz tagú, komoly szervezetről beszélünk, amely iskolákat, kórházakat, különféle szervezeteket, rászoruló családokat támogat folyamatosan. Én nyilván a kulturális tagozatot erősítem, de lehetőségeim szerint igyekszem a karitatív munkába is bekapcsolódni.

- És most akkor a hetedik kötet... Mennyit árulhatsz el róla? Hogy néz ki a sztori jelenleg?

- Most még nem szívesen árulnék el róla sokat, de a történelmi alapszituációt szívesen felvázolom. Három év telt el a *Királyok éneke* lezárása óta, Anjou Károly a halálos ágyán fekszik. A visegrádi udvar népe temetésre és az új király, a mindössze tizenhat esztendő Anjou Lajos megkoronázására készülődik. Lajos sokat tanult az apja uralkodásából, de egészen más habitusú ember, mint Károly volt: ahogy trónra ül, azon nyomban kihirdeti a háborút. Nem csoda, hiszen Szent László és Nagy Sándor a példaképei, egész életében erre készült. Eközben Nápolyban is zajlik az élet, ahol András hercegre sokan néznek ferde szemmel – ezek a rosszakarók pedig Bölcs Róbert halála után egyre nyíltabban merészkednek elő a homályból, ki-ki a maga terveit szövögetve. Bátor Szilárd dubicai birtokát igazgatja, de a dolgok persze sohasem úgy, és cseppet sem olyan egyszerűen alakulnak, mint azt ő szeretné (erről most nem is árulnék el többet). Mindezen események tetejébe Bihar megyei otthonából kalandos útra indul egy bivalyerős ifjú is, aki dühében malomkövet hajigál, ordasokkal küzd meg a nádasban, a Budára vezető utat pedig petrencés rúddal mutatja meg... Most látom, ez még fülszövegnek se lenne rossz!

- Ami engem végképp meggyőzött veled kapcsolatban, az az *Elveszett csillagok* volt. Mesélnél nekünk erről? Hogy született meg a regény ötlete? Milyen volt megírni? Mennyi van ebben belőled?

- Hány oldalban meséljem el mindezt? Na jó, megpróbálom röviden összefoglalni. Életem egyik meghatározó olvasmányélménye volt az *Egri csillagok*, Egerben viszont csak 2013-ban jártam először, amikor kiadóvezetőként részt vehettem Muhary Zalán első könyvbemutatóján. A város azonnal megbabonázott: még alig láttam belőle valamit, de nagyon erősen éreztem, hogy írni akarok róla. Mégsem volt ez

ilyen egyszerű, mert csupa olyan ötletem jött, ami nem volt jó, arról nem is beszélve, hogy akadt egy, ami jó lett volna, csakhogy amikor lelkesen felvázoltam Bán Mórnak, megkérdezte, hogy olvastam-e a *Jumurdzsák gyűűűjét*. Mondom, nem, miért? Elolvastam, és kiderült, hogy ugyanezt az időutazós sztorit találtam ki én is. A könyv egyébként rögtön az egyik kedvencemmé vált, közben viszont szép csendben feladtam, hogy én is írjak egy pörgős ifjúsági kalandregényt Egerről. Eltelt több mint két év, amikor 2016-ban, egy egrri nyaralásra készülődve hirtelen bevillant valami. Teljesen váratlanul ért, de percekben belül ott volt a fejemben a regény lényege, a sajátom, ahogyan megírhatnám. Nagyon felvillanyozódtam, és azonnal írtam a Főnix Könyvműhely vezetőjének, Farkas Zoltánnak, hogy érdekl-e a dolog. Ugyanis vele már 2014-ben elkezdünk agyalni egy egrri ifjúsági regényen, ami végül nem jött össze, de Zoli olyan megértően és tisztességesen állt hozzá még a kudarcomhoz is, hogy megígértem neki, ha egyszer mégis lenne egy jó ötletem ezzel kapcsolatban, azt neki írom meg.

Eleinte azt hittem, könnyű munka lesz, ujjgyakorlat, kirázom az egésztest csuklóból. Aztán kiderült, hogy több lesz ez, mint ujjgyakorlat, mert képtelen vagyok távolságtartással regényt írni. Egyszer csak azt vettem észre, hogy lubickolok az írásban, a saját élményeimet építem be, amiket láttam és érzékeltem kamaszkoromban, amit és ahogy gondolok a kultúránkról. Sokan egyébként azt hiszik, hogy a főszereplő, Zalán Peti én vagyok, de mindenkit ki kell ábrándítanom, én nem voltam ilyen nyugodt és megfontolt tizenéves. Írás közben viszont végig azt éreztem, hogy – az iskolai zaklatást leszámítva – szívesen lennék Zalán Peti. Amikor például szorosán mellé ült és incselkedett vele a lányszereplő, akkor én is éreztem, hogy a torkomban dobog a szívem. Amikor meg a gyerekek biciklivel suhantak végig Eger utcáin, szinte az arcomon éreztem a menetszelet. Izgatott voltam, amikor a rejtvényeket fejtették, és

szomorú lettem, amikor a könyv végén Petinek fel kell szállnia a vonatra. De erről már beszéltem, hogy csak így vagyok képes regényt írni. A lényeg, hogy az *Elveszett csillagok* végül nemhogy ujjgyakorlat nem lett, de egyenesen az egyik legkedvesebbé vált számomra az összes valaha írt könyvem közül. Igazi szerelemmunka volt, részemről valószínűleg megismételhetetlen.

- Valószínűleg másoknak is tetszik, mert már a második kiadása van a boltok polcain, úgy, hogy az elsőből az utánnomás is elfogyott. Elképzelhető, hogy Zalán Peti kalandjai egyszer csak folytatódnak?

- Annyira jó élmény volt írni ezt a könyvet, hogy időről időre én is eljátszom egy lehetséges folytatás gondolatával. Egyelőre azonban ez szinte semmit sem jelent, és magam sem tudom, hogy valaha lesz-e belőle valami. Tényleg úgy érzem, hogy az *Elveszett csillagok* nem egy klasszikus írásfolyamat eredménye, hanem egyfajta önfeltárási terápia gyümölcse, aminek java része tervezés nélkül, szinte tudat alatt került a lapokra – ezért is mondtam, hogy részemről valószínűleg megismételhetetlen. Ahhoz, hogy egyszer folytatást írjak neki, különleges körülményekre lenne szükség, a bolygók megfelelő együttállására, vagy a jó ég tudja, mire...

- Viszont még pár gondolat erejéig vissza az *Anjoukhoz!* Mennyivel igényelt másabb hozzáállást a sorozat, mint előtte a *Non nobis Domine*? Mennyire volt kihívás úgy írni, hogy fenn tudd tartani az izgalmat, annak ellenére, hogy a történet sarokpontjai adottak és ismertek?

- Az *Anjouk* esetében ugyanaz a hozzáállás vezérelt, mint a *Non nobis Domine* írásakor, ebben nem tapasztaltam semmi különbséget. Emlékszem, nem sokkal azelőtt, hogy elkezdtem

dolgozni a sorozat első részén, különös bizsergést éreztem a gyomromban: azon agyaltam, hogy ott vannak a barátaim valahol a XIV. század mélyén, ahol 2012 őszén, a *Non nobis Domine* lezárása után hagytam őket, és már nagyon hiányoznak – tudni akartam, mi van velük, mire vitték, amióta nem találkoztunk. Olyan volt elkezdni a *Liliom és vér* írását, mintha egy ismerős helyre térnék vissza, ahol már rég nem jártam. Az izgalom fenntartásának problematikáján ekkor még nem is gondolkodtam különösebben: bíztam az írói eszköztáramban és a folyton kattogó agyamban. Az meg ugyan igaz, hogy a történelmi sarokpontok ismertek, de a sorozat egyrészt tele van fiktív szereplőkkel és az ő cselekményszálaikkal, másrészt meg jóval mélyebben hatolunk a történelem sűrűjébe, mint amennyit az általános műveltség megkövetelne. Anjou Károlyról például mit tud az átlagember, mit tanulunk róla az iskolában? Nagyjából annyit, hogy az Árpád-ház kihalása után került trónra, megnyerte a rozgonyi csatát, hadi- és pénzreformot hajtott végre, túlélte Zách Felicián merényletét, megszervezte a visegrádi királytalálkozót, és bevezette a kapudót. Plusz ő volt Nagy Lajos apja. A *Non nobis Domine* lapjain és az *Anjouk* első hat kötetében azért ennél sokkal többet megtudhat róla és koráról az olvasó.

Alapvetően úgy tűnhet, hogy azokról a történelmi korszakokról érdemes írni, amiket nem ismerünk. Ha viszont vesszük a fáradságot, és közelebbről is megvizsgáljuk az általunk ismerni vélt korokat, általában kiderül, hogy a közszájon forgó információk nagy része felületes, erősen leegyszerűsített, vagy egyenesen téves. Az *Anjouk* egyes kötetében nem csupán háttérként használom a történelmet, hanem megpróbálom vele átítatni a lapokat, hogy szerves részét képezze a nagy egésznek – így aztán számos olyan apróságot rejtenek ezek a regények, amik még a korszakot ismerő olvasókat is meg szokták lepni. Ez persze hatalmas kihívás, aminek a teljesítése kimerítő

rákészülést igényel, de egyben ez az, ami igazán széppé és izgalmassá teszi számomra ezt a nagyszabású írói feladatot.

- Amikor egy-egy átdolgozott nap után megpihensz, mihez vonulsz vissza? Említetted, hogy lefekvés előtt kötelező az olvasás, mi van éppen az éjjeli szekrényeden, és miket olvastál mostanában?

- Egy átdolgozott nap nálam szó szerint egy egész átdolgozott napot jelent, úgyhogy ilyenkor már csak a fürdőszoba és az ágybazuhanás vár rám. Bár igaz, ha előtte nem tudok legalább egy kicsit foglalkozni a fiammal, olvasni neki, beszélgetni vele egy jót, akkor azért lelkiismeret-furdalásom van. Inkább az a jellemző, hogy az átdolgozott napok mellett tartok pihenőnapokat is, és olyankor filmeket nézek, olvasok, zenét hallgatok (bár ezt munka közben sem szoktam hanyagolni), főzök, vagy csak engedem, hogy kicsit beszippantson az internet. Pár hónapja edzőterembe is járok, heti kétszer, plusz három edzésnapot tartok otthon, ez is nagyon fel tud tölteni. Ha jó idő van, szeretek meghívni barátokat, ismerősöket, és grillezni az udvaron. Bence fiammal pedig hatalmasakat szoktunk legózni. Az hozzátartozik az igazsághoz, hogy általában a pihenőnapokon is csinálok valami olyasmit, ami a munkámhoz kapcsolódik, még ha nem is éppen regényt írok: ilyenkor szeretem frissítgetni a honlapomat vagy a blogomat, válaszolok az olvasók leveleire, interjúkat adok... És bizony, az esti olvasás valóban elmaradhatatlan kelléke a napnak. Az ízlésem eléggé vegyes. Legutóbb Stephen Kingtől olvastam a *Kedvencek temetőjét*, utána Veres Attila *Odakint sötétebb* című regényét, ezeket követően pedig a *Csernobili ima szaggatta* darabjaira a lelkemet, Svetlana Alekszijevice jóvoltából. Jelenleg Cormac McCarthy *Vad lovak* című könyvét olvasom, de már várom, hogy elkezdhessem Bán Mór *Hunyadi-sorozatának* tizedik részét. Utána meg talán egy Merle vagy

egy Zafón jöhetne, bár azt is évek óta tervezem, hogy újraolvasom Umberto Ecotól *A rózsza nevét*.

- És így a végére egy kihagyhatatlan kérdés, mivel a podcastban a múltkor nem maradt már erre idő: milyen is a székirodalom-szendvics? Csak hogy a székirodalom-gasztronómia legalább eme apró szeletét kivesézzük...

- A kedvenc reggelim! A székirodalom-szendvicshez szükséges egy kisebb, kb. 65-70 grammos, teljes kiőrlésű magos zsemle, 40-50 gramm sertéssonka, egy-két jókora salátalevél, 4-5 gramm vaj és egyetlen tyúktojás. A zsemlet félbevágjuk, az alsó felére szépen ráhelyezzük a sonkát, amit akár rá is hajtogathatunk, hogy ne lógjon ki a szendvicsből. A sonkára szép gondosan ráhajtogatjuk a salátaleveleket (az a legjobb, ha zsenge fejés salátát tudunk szerezni, de megteszi a jégсалáta, sőt egy jó nagy marék rukkola is – a lényeg, hogy a sonka felett egy elég vastag zöld réteg legyen). És most jön a szendvics lelke: a kiskanálnyi mennyiségű vajat felolvasztjuk egy egészen kicsi, 10-12 cm átmérőjű serpenyőn, majd ráütjük a tojást, szépen középre igazítva a sárgáját. Óvatosan sózzuk, majd amikor már majdnem kész, ráhelyezzük a zsemle felső részét. Előtte akár a tojássárgáját is kilyukaszthatjuk, ugyanis fontos, hogy annak egy jó részét beszívja a zsemle, és szépen összesüljön az egy szem tükörtojással. Végül a tojásos „fedele” ráhelyezzük a sonkás-salátás alapra, és kész is a székirodalom-szendvics. Durván 350 kilokalória, tökéletes reggeli.

Van viszont egy ebédváltozata is, ehhez sonka helyett egy szelet csirkecombfilét szoktam használni, amit elektromos grillezőn megsütök. A húsból kisült szaftot rálocsolom a zsemle alsó felére, erre jön a grillezett comb, majd a vastag salátaréteg, és rá ugyanúgy a tükörtojásos fedő réteg. Bátran próbálja ki minden húsevő, nem fog benne csalódn!

- Ha valaki végigolvasta az interjút, viszont még mindig nem jött meg a kedve a könyveidhez, annak mit tanácsolsz?

- Két könyvemet szoktam ajánlani azoknak, akik még nem olvastak tőlem semmit: az *Elveszett csillagokat* és a *Non nobis Dominét*. Ezek állnak a legközelebb ahhoz, aki és ami vagyok, ezek alapján tökéletesen el lehet dönteni, hogy valakinek bejön-e az írói stílusom, vagy nem. Ha ezek esetleg nem tetszenek az adott olvasónak, akkor sem dől össze a világ: nem élek abban a tévhitben, hogy mindenkinek szeretnie kell, amit csinálok. Számos kiváló író könyve található meg a piacon, bőven van miből válogatni. A lényeg az, hogy olvassunk – sokat és sokfélét.

Az interjú eredetileg a www.ricsandgreen.hu oldalon jelent meg, 2019. szeptember 24-én.

Életrajzi adatok

Bíró Szabolcs 1988. július 29-én született a felvidéki Dunaszerdahelyen. Az írói vénát minden bizonnyal édesapjától örökölte, és már kisgyermekként versikéket, rövid történeteket fabrikált. A versírással később felhagyott, a próza szerelmese lett. Tizenöt évesen kóstolt bele először a novellaírásba, eleinte főleg a fantasy műfajához és a kalóztörténetekhez vonzódott.

Tizenhat évesen, gimnazistaként kezdett aktív kulturális tevékenységbe: íróként, újságíróként, az iskolaújság főszerkesztőjeként és rockénekesként is bontogatta szárnyait. Prózai művei mellett 2006-tól több száz cikke jelent meg az *Új Szó*, a *netBarátnő*, az *Ekultura.hu*, a *Vasárnap*, a *Napvilág.Net*, a *PRESSstige*, a *Penna Magazin* és más internetes, illetve nyomtatott lapok hasábjain. 2010 októberétől 2012 januárjáig könyv- és filmkritikusként dolgozott a szlovákiai magyar Pátria Rádiónál. 2013-ban *Vissza a középkorba!* címmel önálló rovatot jegyzett a *Csallóköz* című regionális hetilapban, melyben újabban heti rendszerességgel jelennek meg könyvajánló.

Tizenegy éven keresztül folytatott aktív amatőrzenei pályát, ebből kilenc évig (2004 és 2013 között) a *Csak Van* zenekar énekeseként tevékenykedett: erről a korszakról tanúskodik többek között a zenekar első nagylemeze, a *Mindennek a teteje* című album. 2013 végén lezárta aktív zenei pályáját, habár különböző kisebb produkciók énekesi posztján ezután is feltűnt: hol az írókból és költőkből álló *OlvÉjsz Band*, hol a Gálffy József gitárossal közös *Jam It All* alkalmi formáció frontembereként. 2017-ben került fel a YouTube-ra a *Bogyóbatman* című gyerekdala, 2018-ban a húszéves *Expired Passport* születésnapi nagykoncertjén énekelt, majd 2019-ben

elvállalta a *HaddelHadd* rockzenekar énekesi posztjának betöltését, ezzel ismét visszatérve az aktív zenéléshez.

Bíró Szabolcs 2011-től 2014-ig (illetve kis kitérővel 2016-ig) könyvkiadóként is dolgozott: a rövid életű *Historium Kiadó* egésze alatt összesen kilenc regény, egy ún. zsebreghény, hét novelláskötet és négy helytörténeti témájú kiadvány jelent meg. A *Historium Kiadó* szellemi utódjaként jött létre 2015-ben a *Historium Polgári Társulás* (elnöke Németh Péter, titkára Bíró Szabolcs), mely azonban könyvkiadóként már nem, csupán rendezvényszervező civil társulásként működött, sajnos meglehetősen rövid ideig. 2014-ben az ő kezdeményezésére alakult meg a *Csallóközi Anjou Károly Bandérium* névre keresztelt hagyományörző és múltidéző közösség.

Bíró Szabolcs 2007-ben debütált regényíróként, első öt könyve (és egy nem hivatalos e-novelláskötete) még Francis W. Scott álnéven jelent meg. 2010 első napjától kezdve kizárólag polgári néven publikál, saját bevallása szerint székirodalmat ír, és egyre megszállottabban fordul a középkor felé. Első komolyabb sikerét *Sub Rosa* c. kalandregényének köszönheti, mely három különböző kiadást is megért, a szakmai hírnevet azonban a *Non nobis Domine* c. történelmi regénye hozta meg számára. 2014-ben megjelent *Ragnarök* c. regényével rövid kitérőt tett a vikingek és az óskandináv mitológia világába, ám azután ismét visszatért a magyar középkorhoz: tizenöt részesre tervezett *Anjouk* c. történelmi regénysorozatát az *Athenaeum Kiadó* gondozza. 2017-ben jelent meg első ifjúsági kalandregénye, az *Elveszett csillagok a Főnix Könyvműhelynél*, illetve első mesekönyve, *A sárkány, aki nem akart aludni a Manó Könyvek* gondozásában, Korsós Szabina illusztrációival.

Az író kamaszkora óta kerekesszékekben él, ám határokat nem igazán ismer, ezt a helyzetet pedig humorosan, ironikusan fogja

fel. Innen ered a székirodalom kifejezés. Ez a kategória egyben azt is sejteti, hogy Bíró Szabolcs nem kíván egyetlen műfaj mellett lecövekelni: a székirodalomba bármilyen irodalmi kategória belefér. Emellett a székirodalom az évek során egyfajta „branddé” erősödött: *székirodalmi könyvturné* címen fut az író évente ismétlődő előadó- és dedikálókörútja, 2015-től pedig bizonytalan időközönként (leginkább a tavaszi-nyári könyvturnék során) jelentkezik a *Székirodalom vlog* címen futó videónaplója egyes epizódjaival.

Bíró Szabolcs jelenleg feleségével és fiával a Csallóközben él, főállású regényíróként dolgozik, folyamatosan álmodozik, és komoly erőfeszítéseket tesz azért, hogy ezek az álmok valóra váljanak. Az író 2016-ban Visegrádon az akkor 690 éves *Szent György Lovagrend* tagjává avatták, 2017-ben pedig az *Eger Kulturális Nagykövete* címmel jutalmazták.

Bíró Szabolcs műveinek listája

Regények:

2010 – *Sub Rosa*

(kultúrtörténeti krimi, MEDIAN, Pozsony)

2010 – *Az ötödik parancsolat – és egyéb történetek*

(történelmi krimi és novelláskötet, MEDIAN, Pozsony)

2010 – *Sub Rosa* – 2. kiadás

(kultúrtörténeti krimi, Historium, Dunaszerdahely)

2011 – *Zsírkigyó*

(miniatűr rockregény, szerzői magánkiadás, a Csak Van zenekar *Mindennek a teteje* című nagylemezével egybeecsomagolva, Dunaszerdahely)

2011 – *Sub Rosa* – 3. kiadás

(kultúrtörténeti krimi, Ulpius-ház, Budapest)

2012 – *Non nobis, Domine 1. – Kelet oroszlánja*

(történelmi regény, Ulpius-ház, Budapest)

2012 – *Non nobis, Domine 2. – Az utolsó vörös barát*

(történelmi regény, Ulpius-ház, Budapest)

2012 – *Non nobis, Domine* – egykötetes kiadás

(történelmi regény, Historium, Dunaszerdahely)

2013 – *Nyugat őre*

(történelmi „zsebregegy”, Historium, Dunaszerdahely)

- 2014 – *Ragnarök*
(történelmi fantasy, Historium, Dunaszerdahely)
- 2015 – *Anjouk – I. rész: Liliom és vér*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2015 – *Anjouk – II. rész: Lángmarta dél*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2016 – *Anjouk – III. rész: Az utolsó tartományúrig*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2016 – *Non nobis Domine* – egykötetes, javított kiadás
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2017 – *A sárkány, aki nem akart aludni*
(mesekönyv, Manó Könyvek Kiadó, Budapest)
- 2017 – *Elveszett csillagok – Egy kalandos egri nyár*
(ifjúsági kalandregény, Főnix Könyvműhely, Hajdúszoboszló)
- 2017 – *Anjouk – IV. rész: Szent György testvérei*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2018 – *Anjouk – V. rész: Ötvenezer lándzsa*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2019 – *Anjouk – VI. rész: Királyok éneke*
(történelmi regény, Athenaeum Kiadó, Budapest)
- 2020 – *Lázár evangéliuma – Apokrif történelmi rémlátomás*
(történelmi horror-fantasy, Athenaeum Kiadó, Budapest)

Antológiák:

2011 – *Pokoli szimfóniák – Négy kisregény az Ördög tolmácsolásában – A Corelli-kísérlet* c. kisregény szerzőjeként, illetve a kötet ötletgazdájaként és szerkesztőjeként (mágikus realista próza, MEDIAN, Pozsony)

2016 – *Enumeráció – A Nyugat őre* c. novella és a *Ragnarök* c. regényrészlet szerzőjeként (szépirodalom, Előretolt Helyőrség Íróakadémia, Budapest)

2018 – *Az Athenaeum nagy képes kalendáriumuma a 2019-es évre – Az 1347 c. novella* szerzőjeként (szépirodalom, Athenaeum Kiadó, Budapest)

Énekesként:

2007 – Csak Van: *I*
(kislemez, szerzői magánkiadás, Dunaszerdahely)

2011 – Csak Van: *Mindennek a teteje*
(nagylemez, szerzői magánkiadás, Dunaszerdahely)

Díjak, kitüntetések:

2007 – Pegazus Alkotópályázat, 1. hely

2007 – Pegazus Alkotópályázat, védnöki különdíj

2008 – Pegazus Alkotópályázat, 2. hely

2016 – A Szent György Lovagrend tagja, lovaggá avatás Visegrádon

2017 – Eger Kulturális Nagykövete

2018 – A Szent György Lovagrend lovagkeresztje, hadiszalagon a Szent Koronával